

ST.

6. mars 1947
59. årgang
Nr. 9-10

ILAV

Om vårt forhold til
våre prester

Utsyn

Østerrikes kamp

Til et ufødt barn

Der ute

Her hjemme

40
øre

Om vårt forhold til våre prester

Preken holdt på søndag sexagesima

Av pastor dr. G. Vranken

På søndag sexagesima maler epistellesningen oss Paulus' personlighet. Og i dagens kirkebønn ber vi om hans forbønn til Gud. I Rom holdes dagens hovedgudstjeneste, den såkalte statio-messe, i den store Paulusbasilika, som er bygd over hans gravsted. Paulus skal altså i dag være i sentrum av vår oppmerksomhet.

Ved første blick ser det nokså merkelig ut med epistelteksten: den overnaturlige, ydmyke hl. Paulus holder her en stor tale for å rose seg selv, for å framheve alt det han har gjort og lidt for Kirkens sak.

Hvorfor gjør han det? Da må vi se på de konkrete omstendigheter, den historiske bakgrunn: Det var stor ståhei i menigheten i Korint!

Når vi leser Bibelen og tenker på urkristendommen, da må vi ikke idealisere for meget, som om alle den gang var fullkomne helgener, og stadig levde i den syvende himmel! Nei, de var mennesker som vi; og når vi tenker på det kan vi nettopp lære meget for våre egne praktiske vanskeligheter!¹⁾

En behøver bare å lese de to brev som Paulus har skrevet til menigheten i Korint. Men les dem med åpne øyne, både for det som står i teksten og for det som står mellom linjene! En skjønner straks: det var en del problemer og stridigheter i menigheten der!

Dette bilde fullstendig gjøres når en leser det brev som biskop Klemens av Rom, Apostelen Petrus's tredje etterfølger, sendte senere til menigheten i Korint. Han måtte gripe inn for å ordne opp i de rotede forhold, å rydde bort en del misbruk og uenighet. (Dette brev er for øvrig et første og meget

tydelig bevis for den romerske biskops autoritet og høyeste oppsynsmakt i Kirken, allerede i det 1. århundre.)

De to største praktiske problemer i Korint, som vi nå vil gå inn på, var:

- 1) forholdet mellom de troende og de forskjellige prester;
- 2) forholdet mellom de troende innbyrdes i menighetslivet.

I året 51 var Paulus for første gang kommet til Korint. I de 18 måneder han var der, dannet han en liten menighet, som besto for største delen av arbeiderbefolkning.

Etterpå kom det en annen predikant til Korint, Apollo, en konvertitt som nylig i Efesus var opptatt i Kirken. Med sin store veltalenhet og lærde prekener tiltalte og begeistret han framfor alt de intellektuelle.

Til sist kom det lærere fra Palestina, konvertitter fra jødedommen, som ville holde fast ved alle de gamle seremonielle lover og forskrifter som Moses hadde gitt til jødene i det Gamle Testament. De påberopte seg derfor Apostelen Petrus og Jakob.

Snart var menigheten delt i forskjellige grupper. Alle ville de være kristne, men i mange småsaker lå de i skarp strid med hverandre. Enhver påberopte seg sin egen predikant for å forsvare sine egne særmeninger og sin praksis. Paulus beskriver det i det 1. kap. i det 1. Kor.brev:

«Dere sier: Jeg holder meg til Paulus; — en annen: Men jeg til Apollo; — og en tredje: Men jeg til Petrus; — og en fjerde: Men jeg til Kristus!

VÅRE KIRKER

på søn- og helligdager

Liturgisk
kalender:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.
Soknepresten, telefon 41 41 61.

Fromesse kl. 7.

Stille messe kl. 8,15.

LOW MASS kl. 9,45.

English Sermon.

Høgmesse med preken kl. 11.

Aftengudstjeneste kl. 19.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, telefon 68 08 68.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste kl. 17.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, telefon 44 23 24.

Fromesse kl. 8,15

Høgmesse kl. 10,30

Kl. 18 Aftengudstjeneste.

Jesu Hjerte kapell, Nyveien 17,

Stabekk.

Soknepresten, telefon 33 77 35.

Fromesse kl. 9,05

Høgmesse kl. 10,45

Aftengudstjeneste kl. 17,45.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, telefon 37 45 90.

Høgmesse kl. 9,30

Aftengudstjeneste kl. 17,00.

Vår Frue Villas kapell, Montebello,

Smestad.

Prestegården, telefon 55 81 21.

Høgmesse kl. 9,00

Aftengudstjeneste kl. 17.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, telefon 2 209.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse 10,45

Aftengudstjeneste.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, telefon 15 410.

Fromesse kl. 8,30.

Høgmesse kl. 11.

Aftengudstjeneste.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens

gate 1.

Soknepresten, telefon 2 019.

Fromesse kl. 8,30

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, telefon 1 438.

Ottemesse kl. 8,15.

Høgmesse kl. 10,30.

Foredrag med sakramental velsig-

nelse kl. 19.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s plass 1.

Soknepresten, telefon 1 168.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgaten 113.

Soknepresten, telefon 1 751.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste kl. 18.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, telefon 3 195.

Fromesse kl. 8,30

Høgmesse kl. 11,00

Aftengudstjeneste kl. 18.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen

Soknepresten, telefon 266.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, telefon 4 225.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste kl. 17.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, telefon 644.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse » 10,30

Aftengudstjeneste kl. 19.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten telefon 25 534.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

Søndag 9. mars: 3. søndag i fasten. Ep. Efes. 5, 1—9. Ev. Luk. 11, 14—21.

Mandag: De firti hellige martyrer.

Tirsdag: Ferialdag.

Onsdag: Gregor den store, pave og kirkelærer † 604.

Torsdag: Ferialdag.

Fredag: Ferialdag.

Lørdag: Ferialdag.

Søndag 16. mars: 4. søndag i fasten (Lætare). Ep. Gal. 4, 22—31. Ev. Joh. 6, 1—15.

Mandag: Patricius, biskop og bekjenner † 464.

Tirsdag: Kyrill av Jerusalem, biskop og kirkelærer † 386.

Onsdag: Josef, Jesu pleiefar.

Torsdag: Ferialdag.

Fredag: Benedikt, abbed † 1543.

Lørdag: Ferialdag.

Søndag 23. mars: Pasjons søndag.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, telefon 9 028.

Høgmesse kl. 10,30

Aftengudstjeneste.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, telefon 2 238.

Fromesse kl. 8,00

Høgmesse kl. 10,30

— Mine brødre, er Kristus blitt delt da? Ingen må rose seg av mennesker. Hva er da Apollo, hva er Paulus? Tjenere for Ham som dere har trodd på hvær på den måte som Herren har gitt ham. — Jeg har plantet, Apollo har vannet, men det er Gud som har gitt veksten!»

Den samme vanskelighet fantes ikke bare den gang i Korint — den finnes den dag i dag: svermeri for en prest! Forholdet til en prest kan bli altfor menneskelig, altfor personlig.

Det er for øvrig lett forståelig, særlig når det dreier seg om konvertitter. Når en er kommet på talefot med en prest, har gjennomgått undervisning, har åpnet seg i skriftestolen, — vil en gjerne fortsette hos den samme prest. Men hvis du f. eks. skal reise bort, eller presten kommer til å dø eller å bli forflyttet..... Da viser det seg om du har hatt det riktige, overnaturlige syn, om du har omvendt deg til den katolske Kirke eller bare til den eller den katolske prest eller menighet eller orden!

Den ene planter, en annen vannet, men det er Gud som gir veksten! La altså ikke det personlige være det framherskende og avgjørende i ditt forhold til presten!

Omvendt gjelder det: en prest er der, ikke bare for bestemte personer, men for alle medlemmer i menigheten, som Paulus skriver til Korintierne: «Jeg er blitt alt for alle, for å kunne frelse alle!»²⁾

Presten vil være «alt for alle»! Alle skal vite at de med alle sine anliggender er velkommen hos presten, om de ønsker å skrifte eller vil besøke ham i prestegården for å ha en samtale.

At det settes opp en kontortid skal ikke være en innskrekning, det betyr ikke at prestene vil stenge seg inne for folk. Se det på den riktige måte! Hva er meningen med det? Kontortiden skal bety en lettelse, en garanti for at folk ikke kommer i forgleves men kan regne med sikkerhet å treffe en prest i denne tid. Og en kan selvfølgelig alltid ringe og be om en avtale på en annen tid av dagen.

Denne ordning kommer annet menighetsarbeid til gode. Presten kan da gi sine undervisningstimer uten altfor ofte å bli forstyrret og avbrutt ved uventede besøk. Likeledes kan han regne med litt mer tid til bønn og studium, for å forberede sine prekenener og foredrag. Og til sist, men ikke minst: han behøver da ikke være hjemme hele dagen, men kan gå ut til sykebesøk og menighetsbesøk.

Menighetsbesøk! Det er noe av stor betydning! Men det er også igjen en anledning, hvor et altfor personlig syn på presten, et altfor menneskelig forhold til ham, kan virke forstyrrende. Presten kommer jo ikke som selskapsmann, for å snakke i timevis om likegyldige ting og for å spise.

Huske Paulus's ord: Presten må være alt for alle! — St. Olavs menighet i Oslo teller en 900 katolikker som bor spredt over en stor del av byen og langt utenfor Oslo. Prestene skal og vil besøke alle etter tur, helst komme til alle minst en gang om året. Men det er bare mulig, hvis det kan være korte besøk: presten kommer for å se til familien, for å hilse på alle; og etter å ha snakket en liten stund, går han videre til den neste adresse.

Derfor skal katolikkene ikke uleilige sine prester med innbydelser til store aftenselskaper, selv om det jo alltid skjer i den beste mening!

I en tidskriftdiskusjon mellom katolikker nylig,³⁾ ble det tale om dette: borgerliggjort religion. Der falt en del skarpe uttrykk, som «peisekrokiv» og «hjertevarm kaffeslabberastilværelse». Den mentalitet som ved disse uttrykk skulle bli brennemerket, er den virkelig helt overvunnet hos oss?

Mens prester i Frankrike arbeider i blå buserull på fabrikk for å få kontakt med arbeiderklassen,⁴⁾ skulle det da være nødvendig at prestene her kaster bort sin tid med å spise «bedre middager» hos de såkalte «bedre familier»?

La oss vende tilbake til menigheten i Korint, for å si et par ord om det andre problem som også omtales i Paulus's brev: forholdet mellom de troende i n n b y r d e s i menighetslivet. Les det 11. kap. i det 1. Kor.brev! «Brødre, når dere kommer sammen, så er det ikke mer for å holde Herrens måltid.» Den hellige nattverd var ikke lengre hovedsaken, når Korintierne kom sammen. Det ble mer et selskapeleg samvær, hvor menigheten dessuten snart deltes opp i grupper og klubber og samfunnskasser. Skarpt måtte Paulus refse, og gripe inn på en meget bestemt måte, idet han først sendte sin disippel Titus med et brev, og etterpå selv kom på visitas.

Vi skal ikke mene at vi er bedre enn våre trosfeller i kristendommens dager! Vi er også i den samme fare, at vi forskyver det viktigste: fra det kirkelig-sakramentale til det menneskelig-organisatoriske — fra gudstjenesten til foreningslivet — fra det religiøse til det selskapelege!

Det er — visstnok og heldigvis — pekt på det i tale og bok og blad. Det er et godt tegn på at flere forstår at den nye tid krever nye former, former som er mindre borgerlig og selskapeleg, mer direkt-religiøs og kirkelig.

La oss allerede være glad, h v i s det i de bestående foreninger hersker en god og frisk ånd —

hvis det kommer gode forslag til verdifull underholdning — hvis de er interessert i felles sosiale tiltak som vedrører hele menigheten — hvis de ikke stenger seg inn i en ånd av oppstaking og selvopptatthet, men forsøker å samarbeide, å samle, å sentralisere alle gode krefter!

Vi må se alle disse ting med et klart og frimodig blick! Husk: Ingen mindre enn den hl. Paulus og hans konvertitter i Korint måtte kjempe med de samme vanskeligheter og problemer som vi!

— og vi må be om en overnaturlig og kjærlig holdning, be om Paulus's ånd, som er Kristi Ånd.

Amen.

¹⁾ Denne aktualitet av menighetslivet i Korint framhever den svenske prest Erik Arbin i sin bok «Det hendte i Korint». Land og Kirke Forlag. Oslo.

²⁾ «For å komme i kontakt med sin menighet må prestene ha full oversikt over alt og alle.» Uttalelse av pastor Erik Jensen fra København i Oslo Småkirkeforening. (Se Morgenbladet 15/2—47.)

³⁾ «St. Olav» 9. jan. 47, s. 6.

⁴⁾ Se «St. Olav» 6. febr. 47, Utsyn, s. 28—29.

NEI!

Vi er midt i fastetiden — den tid som burde være vigslet vår åndelige utvikling gjennom trening i selvfornektelse men som altfor ofte selv for helhjertede katolske kristne blir en ordrett etterfølgelse av fastemandatets bud uten at det ellers skjenkes noen større ettertanke. Overholdes abstinensen er alt bra — overholdes fasten er det ennå bedre og en er å betrakte som en uklanderlig «praktiserende katolikk».

Det er det selvfølgelig meget i, i samme grad som lydighet mot Kirkens anvisninger er en viktig faktor i kristenlivet, fordi de er gitt ut fra et inspirert kjennskap til den menneskelige natur og hva som gagnar eller ikke gagnar den. Men det skader likevel ikke om vi en gang imellom stanser opp og overveier den helt konkrete betydning av disse buds ordlyd, deres reelle innhold nettopp for meg, i mitt liv og mine forhold. Hva er det som jeg særlig skal fornekte i mitt selv? Hva er det i meg som voldrer mest skade innad og utad når jeg følger dets tilskyndelser? Dessverre — for det ærlige sinn er svaret for det meste såre lett å gi, og ennå mer dessverre: søker vi videre vil vi oppdage at det er ikke noe «det» alene, men det er en mangfoldighet av ønsker og lyster som vi gir etter for uten hensyn til om de griper forstyrrende, ja ødeleggende inn i vårt samliv og samarbeid med andre, i og med at vi har så vanskelig for å si: Nei! til oss selv. For hva kan det nytte at jeg kan si nei! til andre når jeg ikke kan si det til meg selv?

Vel, så la oss da forsøke å lære det i denne fastetid! La oss begynne smått og ikke gape over mer enn vi evner, for da ender det bare med at vi oppgir det hele og lar stå til som før, slår oss til ro med den rent formelle overholdelse av fasten. La oss sette oss for hver eneste dag å si et eneste nei! til noe vi har lyst på. Si nei! når et uvennlig ord svever på din leppe — si nei! når vi vil kjøpe en ting vi godt kan unnvære — si nei! når vi føler oss fristet til å utsette noe vi egentlig burde gjøre med en gang. Si nei! om bare til en eneste negativ lyst eller et eneste negativt ønske om dagen —

og vi vil etter hvert få merke hvorledes vår åndelige kraft øker så vi kan ta kampen opp med fler og fler av ondskapens makter i oss selv. Vi får mer vilje, for som det er nå «gjør vi ikke hva vi vil men hva vi har lyst til, og det er en helt annen sak. Det øyeblikkelige ønske fortrenger den egentlige vilje hos dem som dog eier noe som fortjener dette navn —»

La oss derfor gå inn for fastetidens nei! La det være vår bønn om morgenen: «Herre, hjelp meg til å si nei! til meg selv i dag!» — la det være vår siste tanke om kvelden: «Hvor har jeg sagt nei! i dag?» med takk for kraften vi fikk og bønn om mer kraft og dypere selverkjennelse i dagene framover. Og la det være vårt lysende mål at har vi sagt tilstrekkelig ofte nei! til oss selv toner alle disse negative nei fra oss ut i Gud Herrens store positive: Ja!

UTSYN

Den katolske kirke i Tsjekkoslovakia

Mgr. Joseph Beran som nylig er blitt utnevnt til erkebiskop av Prag, ble forleden mottatt av president Benes og ble av ham dekorert med det tsjekkosllovakiske krigskors 1939, og med Orden av 1ste klasse for militær fortjeneste. Erkebiskopen sa at han tok imot disse dekorasjoner «som symbol på den anerkjennelse av korrekt holdning som de katolske prester i Tsjekkoslovakia hadde inntatt overfor nasjonen og staten». Dr. Benes benyttet anledningen til å fornye sine forsikringer om at han alltid ville forsvare religionsfriheten i Tsjekkoslovakia.

Dr. Benes mottok etterpå en delegasjon av tsjekkiske katolske prester som hadde vært fanger i tyske konsentrasjonsleirer under krigen. De hadde nettopp avsluttet en kongress i Prag, hvor helseministeren M. Prochazka som er katolikk, hadde uttalt sin anerkjennelse av den rolle den katolske geistlighet hadde spilt under krigen. Mgr. Beran som var leder for delegasjonen holdt her en tale til Presidenten og sa bl. a. at de katolske prester, idet de oppfylte sin plikt mot nasjonen og republikken under okkupasjonen var fullt oppmerksom på at deres plass var på sannhetens og retferdighetens side mot den nazistiske hedendommen. En tiendepart av alle katolske prester ble fengslet av nazistene i løpet av krigen og en femtepart av disse fangene mistet livet. Han fortsatte med å beskrive prestenes virksomhet i motstandsbevegelsen ute og hjemme og sa at mange prester hadde kjempet med partisanene. De var nå villig til å hjelpe til med å bygge opp igjen landet økonomisk og moralsk og å forsvare den demokratiske frihet. De ønsket også å delta i oppdragelsen av den tsjekkiske ungdommen, og håpet at Presidenten ville støtte dem i arbeidet.

President Benes svarte at han stort sett var enig i at de tsjekkiske katolske prester hadde opptrådt hederlig under krigen, at de delte nasjonens lidelser og at mange av deres prekener var meget dristige. De hadde skjont at der aldri kunne bli noe kompromiss mellom nazismen og den kristne ånd. Han ønsket dem velkommen i arbeidet for ungdommens oppdragelse og håpet at de også ville påta seg en annen viktig oppgave, nemlig å bidra til intime og vennskapelige forhold til de katolske prester i Slovakia.

For nesten et år siden, i desember 1945, ga dr. Benes lignende forsikringer til den katolske kirke. Meget har imidlertid hendt siden, bl. a. utnevnelsen av en kommunistisk statsminister, og vi er derfor lettet over å få dem bekreftet. Men der er en alvorlig grunn til dr. Benes anmodning om at den tsjekkiske geistlighet skal prøve å forbedre holdet mellom Prag og den katolske kirken i Slovakia, for i fjor ble de katolske skolene i Slovakia stengt og inndradd, mange av prestene har vært arrestert hvoriblant to biskoper, og Kirkens arbeid har vært hindret på alle måter siden krigen.

Det er spesielt gledelig når dr. Benes garanterer at

De kristne og samfunnet

De katolske partier som er oppstått rundt i Europa betyr noe mere i historisk utvikling enn deres program viser eller tilhengerne selv ofte forstår. Det som i virkeligheten foregår, er at navnet «katolikk» og «kristen» igjen får den fulle mening som det hadde før reformasjonen. Den store realitet som skaper sammenheng i de mange århundrer fra Konstantin til Renaissansen, var at tross materiell fattigdom og ofte brutale og primitive herskere var menneskets oppfatning av seg selv først og fremst av religiøs art. Det var bevisstheten om at de var døpt, at de tilhørte en synlig kirke, og forholdet til kirken og religionen som var det sentrale for dem. En slik oppfatning ser vi fremdeles levende i andre religioner. For en muhamedaner er det i alminnelighet hovedsaken at han er muhamedaner, og alt annet er biting. Men det moderne Europas historie viser at navnet «kristen» stadig er blitt mere uttynnet og begrenset i betydning. Etter hvert som de nasjonale kirker oppsto, ble en manns nasjonalitet og senere hans sosiale klasse hovedsaken, mens religionen og Kirken ble skjøvet ned til annen plass. Og i felttoget mot Kirken er det fra Reformasjonen til Nazismen stadig brukt som våpen at den svekker fedrelandets betydning eller står i veien for sosial klassereising.

Ideen forvirring er i århundrenes løp blitt så stor at der er indre splid blant katolikkene selv, og usikkerhet blant dem når troskapen mot landet eller klassen synes å komme i konflikt med deres religiøse tro. De har helt ubevisst fått innpodet den oppfatningen at det ikke skal være noen sammenheng mellom karakter og livsførsel. Stadig hører man gjentatt at politikk ikke har noe med religion å gjøre. Det er Machiavellis gamle teori som er blitt trofast fulgt i de siste fire hundre år. Og i kjølvannet til politikerne kommer en rekke andre representanter for sine spesielle grener av samfunnslivet. Handelsverdenen krever økonomisk frihet, vitenskap og kunst gjør krav på uavhengighet og skiller seg ut fra det opprinnelige åndsfelleskap. Og på alle disse virkefeltene ser vi hvordan utglidningen begynner straks mennesket setter seg selv opp som høyeste mål. Vi ser hvordan de politiske systemer er gått til yttergrensen av utskielser i de totalitære statssamfunn, hvordan den økonomiske liberalisme ikke bare har frembrakt Vest-Europas proletariat, men også har ført mennesket bort fra en naturlig livsførsel. Vi ser kunsten glir ut i slapp naturalisme og må føre

Kirken i alle tilfeller skal få fortsette med undervisningsarbeid i Böhmen og Mähren, hvilket også ble bekreftet av undervisningsministeren i Prag-regjeringen J. Shansky, som er praktisierende katolikk, da han for en tid siden mottok en delegasjon av prester ledet av biskopene over Hradec, Kralove og Brno. Delegasjonen ba om at religionsundervisningen i tsjekkiske skoler måtte fortsette, at man fikk beholde skoler ledet av geistlige ordener, og at lønne til religionslærerne måtte bli forhøyet. Den siste anmodningen ble straks imøtekommet. Vi har nå større grunn til å håpe at der også vil bli gjort innrømmelser i samsvar med de to øvrige anmodninger.

Erkebiskopen av Prag, Mgr. Beran har selv vært fange

en lang kamp for å finne tilbake til fastere grunn. Vi kan se vitenskapen samle opp kunnskapen og utvikle seg til å bli en fare for selve den menneskelige sivilisasjon.

De kristne er blitt revet med av utviklingen, slik at deres religiøse tro spiller en helt begrenset rolle i det daglige liv. I politikk, forretninger og i vitenskap venter man ikke annet av seg selv eller andre enn at man skal overholde de konvensjonelle regler for hva som er moralsk forsvarlig, og de varierer sterkt etter tid, sted og profesjon.

Når det i dag er framstått så stort antall av kristne i Europa som offentlig bekjenner at selv når det gjelder statsstyret må de legge sin religiøse tro til grunn, skyldes det i første rekke at politikken i det siste har hatt så vidt syn på sin oppgave, og krever å gjøre sin innflytelse gjeldende på alle områder av menneskelivet. De kristne er blitt nødt til å slutte seg sammen mot de partier som vil innføre et absolutt verdslig og materialistisk samfunn uten plass for religionen. Det er derfor grunn til å frykte at denne aktive innsats fra de kristnes side som er vakt til live ved en direkte faresituasjon, igjen vil falle bort hvis de en dag skulle føle seg mindre truet. Oppgaven er imidlertid ikke bare å sikre det aller nødvendigste eksistensgrunnlag for Kirken, men på alle livets områder å medvirke til at den kristne lære må få den sentrale plass i menneskelivet som den har naturlig krav på.

Pave Pius XI har i sin store rundskrivelse *Quadragesimo Anno* klart gitt uttrykk for Kirkens myndighet og de kristnes plikter i de sosiale og samfunnsøkonomiske spørsmål. Bl. a. sier han at man ikke på noen måte kan unnså seg for det av Gud pålagte verv, å gjøre sin autoritet gjeldende der hvor tingene berører moralloven. For selv om samfunnsøkonomien og moralteologien hver har sine egne prinsipper, er det en feiltagelse å mene at de to områder er uavhengig av hverandre. De økonomiske lover fastslår hva menneskelig foretogsomhet på erhvervslivets område *kan oppnå*, og med hvilke midler. Moralloven derimot er den eneste loven som viser at vi *bør og skal*. Hvis vi retter oss etter denne lov, blir resultatet at de underordnede oppgaver som finnes i det økonomiske liv, både de individuelle og sosiale, uten videre går inn som et ledd i det store system av oppgaver og formål, at de blir som trin på en stige ad hvilke vi går opp og når hen til alle tings siste mål, nemlig Gud, som er det høyeste gode i seg selv og for oss.

i Dachau fra september 1942 til krigens slutt. Den franske abbed Lainque som lærte ham å kjenne der, har gitt ham rosende omtale. Blant annet nevnte han at da franske seminarister og prester i stort antall kom til Dachau og ble plasert i samme bygning som tsjekkerne, organiserte mgr. Beran utdelingen av matpakkene fra Tsjekkoslovakia slik at også de franske fikk sin del og derved reddet livet.

Senere fikk de franske anledning til å vise sin takknemlighet, da de selv fikk pakker fra Røde Kors mens tsjekkerne var begynt å lide nød. Alt i alt led 500 tsjekkiske prester direkte forfølgelse, 8 prester ble henrettet, 58 døde i fengsel og 7 som følge av fengselsopphold.

Og ikke bare Pius XI, men både hans forgjengere og hans ettermann på Petri Stol har med stor kraft fastslått at de kristne har sin misjon også når det gjelder å løse tidens sosiale og økonomiske problemer, og at de ikke har lov til å stå likegyldige og passive i disse viktige spørsmål. Enhver katolikk har plikt til å sette seg inn i Kirkens sosiale prinsipper og til å arbeide aktivt for å løse vanskelighetene på kristent grunnlag.

FRA VIKARIATET

Hs. Høyerv. Biskopen har utnevnt pater Novatus Hutjens O.F.M. til sokneprest for St. Halvards menighet i Oslo fra 15. mars 1947.

Østerrikes kamp

Av WOLFGANG SCHMITZ

Våre lesere vil kanskje huske at vi for en tid tilbake brakte 2 artikler av stud. jur. Wolfgang Schmitz, Wien, om det katolske ungdomsarbeidet i Østerrike. På grunnlag av den østerrikske regjeringens offisielle redegjørelse gir han denne gang et levende bilde av forholdene som de var under tyskerenes herredømme i sitt fedreland.

Red.

Etter at de andre land, som også har vært nedtrampet av den prøyssiske jernhel, for lengst har utgitt sin motstandslitteratur, har nå den østerrikske regjering endelig kommet med sin rød-hvite-røde bok (etter fargene i det østerrikske flagg).

I motsetning til de første dagene etter frigjøringen blander det seg i dag en bitter undertone av skuffelse inn i stemningen hos den østerrikske befolkning. Først nå er det blitt klart for en hva Göbbels' propaganda i virkeligheten har greid å utrette.

Naturligvis lar det seg ikke bortforklare, at appellen som nazismen rettet til menneskehetens lavere instinkter, dessverre ikke gikk hus forbi hos mangen østerriker. Men tør ikke Østerrike likevel håpe på en rettferdig bedømmelse? — vi som natt etter natt hørte hvorledes utlandets radiosendere tok masken av propagandaens ansikt, og at til og med stormaktene måtte innrømme mangen feil.

Helt fra første var nazismens utvikling helt ulik i Tyskland og Østerrike. I året 1930 hadde NSDAP 18 % av velgerne i Tyskland, men bare 3 % i Østerrike, og trass i sterk støtte fra det tredje rike falt julioppstanden 1934 i Østerrike sammen i løpet av noen dager. Deretter prøvde Hitler å knekke Østerrike med økonomisk blokade. Da gjaldt det å overbevise verden at Østerrike likevel var levedyktig.

«Jeg har til hensikt å ta Østerrike med makt, hvis ikke noe annet middel fører til målet,» begynte Hitler sin marsjordre til troppene 11. mars 1938. Selv om senere okkuperinger viste hvorledes en lager «jubel», kan en ikke nekte at tusener av østerrikerere aksepterte «Anschluss», men mangedobbelt var antallet av dem som

satt hjemme foran radioen med tårer i øynene av bitterhet og skuffelse. 70 000 ble kastet i fengsel alt den første uka; og mens verden bare hørte på gatenes «talekor», tok den ingen notis av disse. Da den endelig fikk øynene opp, sto Europa alt i flammer.

Etter nazipartiets egen statistikk fra juli 1938, altså like etter Anschluss, var det i Burgenland og Steiermark bare 0.6 % som var medlemmer av NSDAP. Selv i Graz, «folkereisningens by», var det bare 1245 av de 153 000 innbyggerne. Hvor fortreffelig hadde altså ikke Göbbels maktet å gjøre svart til hvitt overfor verden, sitt eget rike, ja selv overfor Østerrike!

Nå ble Østerrike oversvømmet av rikstyskere. De gamle embetsmennene ble forflyttet til avsidesliggende steder eller de ble utskrevet til Wehrmacht. Slik ble bildet av landet fullstendig endret i løpet av noen få uker, og navnet «Oesterreich» ble forbudt.

Som følge av det felles tungemål og overfallets årelange forberedelse, ble det fra nå av en lett sak for Gestapo å holde Østerrike nede, da det i det ytre ikke viste seg annet enn begeistring. Men at Schuschniggs avskjedsord «Gott schütze Oesterreich» ikke ble slutten på den østerrikske fridomsviljen, men bare betydde en endring av kampmåten, det lar vi Gestapo selv fortelle:

Arbeiderne. En S.A.-førers rapport i febr. 1939. Arbeiderbefolkningen er meget urolig. — Dertil kommer den katolske aksjons undergravningsarbeid.

Bondebefolkningen. Gestapo-rapport juli 39: De sterkt katolske delene Tirol, Salzburg og Oberdonau yter et kraftig motstandsarbeid.

Ungdommen. Gestaporapport juli 39: Katolisismens arbeide blir kraftig understøttet. Et noe dårlig underbygd livssyn hos våre lokale partiførere og de synlige mangler ved vår religionserstatning gjør motstandsarbeidet lettere.

Kvinnene. Gestapo-rapport des. 39: Motstandspropagandaen har god støtte blant kvinnene. Blant den kvinnelige landbefolkning hersker en utpreget antinazistisk stemning. Ofte høres ytringen: «Vi vil ikke la barna oppdras til hedninger.»

Kirken. Der Reichstatthalter i Oberdonau, 16. des. 41: Det er brakt i erfaring at den katolske kirke i forsterket grad sender ut sine reiseprester (kapuziner, jesuiter) — særlig i länddistriktene. Tilsløret, men tydelig nok forstår de å tolke kirkens fiendtlige holdning til stat og parti. Med kirkens skjerpede holdning til statsstyret i den seinere tid, er også reiseprestenes tone blitt mer aggressiv.

Sosialistene. Gestapo juli 39: «Av et flygeblad: De tyske erobrere er fienden til de østerrikske bønder og arbeidere, katolikker så vel som sosialistene.»

Sveits' nasjonalhelt — for farlig. Der Reichsminister har i forordning av 13. aug. 41 bestemt: Skuespillet «Wilhelm Tell» av Fr. Schiller er for framtiden forbudt som skolepensum.

Dokumentsamlingen er i sin helhet meget god, trass i de store vanskene en har støtt på for å skaffe materialet til veie. Mangler finnes nok, men likevel synes den rød-hvite-røde bok nettopp i disse dager å være nødvendig for de store avgjørelser, slik at en kan gjøre det som er mulig for å vinne gehør for den historiske sannhet, og å vise verden at også Østerrike har krav på å bli behandlet som en befridd stat.

TIL ET UFØDT BARN

Du skulle ha vært, la oss se, omkring tyve år nå. Men du er det ikke. For dine foreldre sparte deg for en stor bekymring: De fødte deg ikke. Kanskje sparte de seg selv også for bekymring, det snakker de imidlertid mindre om. Det var for din skyld de gjorde det, sa de.

De var nemlig meget omtenkssomme. De syntes verden var altfor bekymringsfull til at noen med vett og vilje burde sette barn i den. Og naturligvis hadde de rett. Det var kriser og arbeidsløshet og politisk uro, det hadde vært krig og det kunne bli krig igjen. Sannelig ingen verden for barn og ungdom og knapt for voksne heller. Men de glemte at verden for det meste har sett bekymringsfull ut og allikevel er det stadig blitt ført barn inn i den. Men det er kanskje av likegla, ubetenksomme mennesker som lot naturen gå sin gang.

For øvrig hadde de annet å tenke på. Begge sto midt oppe i livet med hendene fulle av arbeidsoppgaver. Hun som skulle ha vært din mor forsørget seg selv ved eget arbeid, og av den grunn ble hun omtalt som luksusfrue. Egentlig ville hun gjerne ha hatt deg, men det var bare det at det aldri passet. Hun kunne risikere å miste sitt arbeid, og hun kunne risikere å bli uten hjemmehjelp. Og derfor ble du stadig utsatt.

Framtiden var noe begge dine foreldre tenkte på, eiendommelig nok. De snakket gjerne og ofte om den både med hverandre og med sine venner. De var meget progressive. Fikk bare teknikerne og vitenskapsmennene rå, ville alle problemer løses og verden bli bekvem og hyggelig å være i som det beste luksushotell. Mat, fornøyer og biler skulle rekke til for alle. Plassen kunne det kanskje bli dårlig med, men da ingen kom til å stanse lenge på hvert sted, spilte det mindre rolle. Hovedsaken var at det roterte og det gjorde det, så det var en fornøyelse å se. Helt til hjulene begynte å svikte. Men det er en annen sak, og det var ikke det vi skulle snakke om, men om deg.

Dine foreldre ga egentlig aldri opp håpet om deg. Når vi får råd, skal vi ha barn. Merkelig nok fikk de aldri råd, skjønt inntektene vokste. Men skattene vokste også og fordringene til livet, så det kom stadig ut på ett.

Til slutt begynte de å synes at de var for gamle til å ha barn, og sluttet med å snakke om deg og besvær hadde det unektelig blitt, barnestell og barnemat og barnekammer og barnevakt om kvelden. Og siden ville det blitt mast med å få deg inn på et daghjem eller i en barnehage for ikke å snakke om skolen når du var blitt eldre. Og siden var det blitt lekselesning på skoler og hvor en skulle anbringe deg i ferien. Nei, du har det nok meget bedre og deiligere der du sitter i din himmel med de andre små ufødte barn og ser ned på de voksnes brokete verden.

Men kanskje du helst hadde vært med hernede allikevel. Kanskje du hadde foretrukket uroen her nede framfor den hvitulne freden deroppe, om du var blitt spurt.

Det ble du imidlertid aldri. Andre styrte og stelte for deg, og det så godt at du aldri kom hit. Megen møye og stort besvær er dermed spart.

Det er mulig at dine foreldre i all hemmelighet savner deg nå. For deres del ville det meste strev vært over nå og du hadde vært moden til å ta skjebnen i din egen hånd. Du hadde kanskje gått på en høyskole eller ligget ved et universitet eller kanskje hatt post. Iallfall hadde det ikke manglet på oppgaver for deg. Du hadde fått erfare at mange — hadde bruk for deg.

For det er såmenn ikke bare dine foreldre som savner deg. Overalt spør de etter deg, i landbruket, i industrien, og i hjemmene. Aldri i den nyere tids historie har en person vært så etterspurt. Ja, det hender at en skjenner på deg fordi du ikke har innfunnet deg. De hundretusener som mangler har på et vis rømt unna pliktene alle sammen.

Du ler kanskje av dette deroppe blant stjerner og dunblostrer. Men det er nok et frosset smil. Men når alt kommer til alt var det hernede i trafikkkaoset og neonlyset du hørte hjemme. Hvor jævlig enn livet kan være, hadde det hatt mer av pluss enn minus å gi deg. Du skulle ha diskutert med dine jevnaldrende så fillene føk, du skulle ha levd, elsket, arbeidet, drømt og fantasert. Du hadde vært ung nå — ung — ung — ung.

Men alt dette ble til ingenting. Du sitter der du sitter, og vi sitter her vi sitter. Og ingen makt i verden kan trylle deg fram. Hva som er gjort er gjort. Hva som er ugjort er ugjort.

Den hevndu har tatt på den altfor store klokskapen er raffinert. Men jeg mistenker deg for at selv dette bereder deg ikke — noen virkelig glede.

Endringene i paverekken

I forbindelse med det emne vi behandlet «i kikker-ten» i forrige nummer av vårt blad kan vi til ytterlig orientering bringe følgende konkrete opplysninger.

De omtalte endringer i paverekken kan leses i Kirkens offisielle årbok *Annuario Pontificio* som redigeres av Mgr. Angelo Mercati. De er oppstått ved at den hl. Cletus, som står oppført som apostlen Peters annen etterfølger, i virkeligheten er identisk med den hl. Anacletus, den fjerde etterfølger. Den tredje pave oppføres nå som «St. Cletus eller Anacletus». I henhold til de nyeste forskninger har pave Dono II — oppført hittil som pave nr. 137 i 973 — aldri eksistert og er nå tatt ut av listen. Pave nr. 38: Felix (363—65) — pave nr. 206: Alexander V (1409—10), pave nr. 207: Johannes XXII, XXIII og XXIV (1410—15) er alle fort opp som motpaver, men har måtte beholde sine plasser av hensyn til de paver av samme navn som fulgte etter. Det samme gjelder Bonifatius VII.

Den Hl. far har i øvrig personlig takket mgr. Mercati for det omhyggelige arbeid han har utført for å gjøre paverekken så korrekt som mulig.

Hjertesukk fra menighetspleien i Oslo ved tanken på de ensomme og syke

Du våkner en morgen og føler, at nå orker du ikke mere. Nå har den slått ned i deg også, den fryktede influensaen. Du hoster så det gjør vondt, er gjennomvåt av sved og tør ikke stå opp i det iskalde rommet. Hva skal du gjøre? Du bor alene, kanskje er du ikke så ung og lettvint lenger. I ethvert fall føler du, at foreløpig er du slått ned. Så ligger du og grubler en stund, tenker over om det er noen av slekt og venner som du kan tilkalle. Men resultatet er negativt. Det ser ut som om alle du kjenner har nok med seg og sitt. Ikke er det mange du kan nå heller fordi du mangler telefonforbindelse. En stille fortvilelse overfaller deg i din hjelpeløshet. Til slutt må du manne deg opp og se å komme inn til en nabo som har telefon.

De spør deg straks om der ikke er menighetspleie i din menighet. Jo da, men det er tvilsomt om de kan skaffe noen til sykepleie.

— Vi får forsøke, sier naboen.

*

Hva skal man så svare i menighetspleien? Det demrer for en, at man får i et hvert fall forsøke å opprettholde skinnet, og svaret lyder omtrent slik:

— Jo, vi skal gjøre vårt beste, De skal få høre fra oss senere!

Så går man i gang med en håpløs henvendelse til forskjellige elskverdige mennesker, som har lovet sin assistanse, når det kniper. Men ingen står ferdig til å gå ut i sykepleie i en tidlig morgenstund.

Ved et slikt tilfelle nylig, da en eldre, ensom, velfortjent dame var blitt syk, endte det med at vår elskverdige kollega i Ungdomsvernet, frøken Margrethe Falkanger, lovet å ta den første samarittjenesten, og etter hvert ble det ordnet med forskjellig provisorisk hjelp. Til slutt fikk man den lyse innskytelse å gå ut til St. Elisabeth-søstrene, som jo har gått inn for ambulerende sykepleie her i landet, for rett og slett å tryggle om hjelp. Men det viste seg at det aldeles ikke var nødvendig å tryggle. Den elskverdige moder Daphrosa sa ja med engang. Hun hadde nettopp en ledig søster, som hadde et par tilfeller å vareta i privatpleie, og hun kunne ta dette også.

Gleden var ubeskrivelig på alle hold.

*

Dette og flere liknende tilfeller — og ikke minst da en selv en morgen lå like hjelpeløs, selv om en var usedvanlig heldig ved meget snart å få den aller beste forpleining av en tilreisende troesfelle — har holdt den tanken varm og levende: — Her må det gjøres noe! Det går ikke an i en kristen menighet å la våre ensomme syke ligge å forkomme uten en hjelpende hånd. Det er ikke engang tale om trang og nød i alle tilfelle. Tiden er nå slik, at det er ikke på stående fot en sykepleierske å få for gull, ikke i det hele tatt. Det er ikke engang noen å få leid til et enkelt husarbeide for en syk, i tilfeller hvor det godt kunne klare seg uten sykepleieutdannelse.

For å imøtekomme alle slike muligheter, har derfor

enhver menighet sine fast ansatte pleiersker, som står til de sykes tjeneste. Vår menighetspleie begynte også under den forutsetning, men den skrikende sykepleienød har gjort det umulig å opprettholde avtalen.

Som en nå ligger på sykesengen og har god tid til å tenke, fortøner vårt tilfelle seg slik:

— Vi har omsider fått vår menighetspleie. Den ble møtt med stor velvilje. Menghetenes medlemmer har vært storartet til å støtte den på alle måter, så vi har kunnet yte mangen en håndsrekning i forskjellige økonomiske vanskeligheter og utføre forskjellige tjenester for å skaffe oss de samme fordeler som kommer det øvrige samfunn til gode o. l. Men så kommer det tilfelle, hvor vi står hjelpeløse. Det er når sykdommen banker på døren. Og det hender jo også, at selv de som aldri tenker på annet enn å støtte og gi, de kan også trenge en håndsrekning i et kritisk øyeblikk. Et sted ligger det en ensom, et annet sted må en datter forlate sin syke mor for å gå til sitt arbeide. Med angst og uro forlater hun hjemmet. Det er ingen til å se etter den syke, og ingen vet hva som kan hende. I et annet hjem må kanskje husmoren gå til sengs med småbarna surrende hjelpeløse omkring seg.

Ja, det er alle slags variasjoner på dette område. Spesielt er det vanskelig i en slik kuldeperiode med høy sykdomsprosent, som vi nå opplever. Vi vet at det er et alminnelig ønske i våre menigheter, at vi må få en sykesøster, og det ser ut som om vi er blitt henvist til å ta saken i vår egen hånd for å finne en utvei, i betraktning av de vanskelige forhold våre søstre arbeider under. Men aller først vil vi nå inderlig håpe at St. Elisabeth-søstrene kan fortsette med å utrede en søster i så stor utstrekning som mulig, og i grunnen har vi gode forhåpninger i den retning nå. Og videre vil vi håpe at moder Antonia vil komme oss til hjelp som hun hittil har gjort, ved å holde en plass åpen i «Vår Frue» i vanskeligere tilfelle.

Vi ville da være langt hjulpet.

Skulle vi imidlertid måtte ta dette spørsmål opp som et menighetsarbeide, måtte det vel bli noe i likhet med de gamle diakonisseforeningene utover landsbygdene som opptok arbeidet med menighetssøstrene og ofte både b kostet deres utdanning og opphold. Men med de store byrder som allerede påhviler våre små menigheter, vil det vel gå både år og dag før dette fører fram. Så kommer det an på om det finnes noen iblant oss, som føler kall til å gå inn for en slik gjerning. Foreløpig kunne kanskje en samarittutdannelse hjelpe langt, om vi bare hadde den barmhjertige samaritan.

Forslag fra menigheten for menighetsarbeidet mottas med takknemlighet. Den fungerende menighetssøster er, som vi alle vet, gammel og trett av et snart halvthundre-årig virke i det sosiale arbeides tjeneste. Hun speider med lengsel etter en som vil løse henne ut, så der kommer nye krefter til. Undertiden får hun en beklemmende følelse av at det vil gå henne som kjørekaeren i Selma Lagerlöf's beretning, som måtte kjøre til dages ende fordi ingen kom og løste ham ut.

Så til slutt et lite ønske fra menighetssøster mens hun ennå «kjører»: — Støtt opp om menighetspleien med litt mere hjelp! Nesten alle de gode hjelperne er glidd bort etter hvert. Vi rekker således så altfor lite. Det er så mange en kan glede med et lite besøk, en liten tjeneste, en liten overraskelse i ensomheten.

La oss huske at dette slags karitative arbeide har en

gammel tradisjon. Det stammer helt fra kristendommens aller eldste tider. Og nestekjærlighetens ild må alltid holdes varm og levende blant oss. Det er mere påkrevet nå en noen gang. Derfor er enhver hjertelig velkommen, som kan avse en — om enn aldri så liten stund — til et besøk, ellers kan vi frykte for at de som trofast har stått i hele tiden, også går trett.

Denne lille appell vil jeg få slutte med en varm takk til menighetene for all hjelp i enhver form og for all tillit og oppmuntring i arbeidet.

*Med hjertelig hilsen
fra menighetsøster
Sigrid Øde.*

Direktør Wilhelm Rosasco

in memoriam

En god og trofast Kirkens sønn, forhenværende direktør for Bennetts Reisebyrå i Bergen, Wilhelm Rosasco, er avgått ved døden.

Vi vil i neste nummer av «St. Olav» minnes ham som vår trossfelle og i dag bare takke ham fra de mange blant oss for hvem det å ha kjent ham er en livsverdi. Han var et overskuddsmenneske som midt i et stort og krevende virke hadde sans og tanke for andres vé og vel og aldri sparte seg selv når det ble kalt på ham.

Direktør Rosasco var ikke alene en landskjent personlighet — han var på sitt felt internasjonalt kjent og respektert for sin eminente dyktighet. Det kommer fram i de ord som «Morgenbladet» skrev ved hans død og som vi hermed siterer idet vi lyser fred over hans minne:

«Direktør Wilhelm Rosasco, tidligere sjef for Bennetts Reisebyrå, er i går død i Bergen i en alder av 78 år. Etter å ha studert i Frankrike var han ansatt i flere forretninger til han i 1893 ble leder av Beyers Reisebyrå i Bergen. I 1915 ble Beyers Reisebyrå og Bennetts Reisebyrå sluttet sammen og Wilhelm Rosasco ble meddirektør i det nye selskap med sete i Bergen. I 1929 ble han administrerende direktør.

Rosasco har nedlagt et stort arbeid for turisttrafikkens utvikling i vårt land. Først i Beyers Reisebyrå og senere i Bennetts Reisebyrå har han opprettet flere filialer i utlandet. Det kan nevnes at han var den første norske reisebyråmann som opptok et planmessig arbeid for å organisere landturer for de flytende hoteller, og fikk sette norske reiseførere ombord på disse skip. Tusener er de turister fra alle land som han i årenes løp ved sitt arbeid på alle felter, ved brosjyrer og avisartikler og sine anordninger har dratt til Norge, og derved skaffet landet store inntekter.

Rosasco var i en årrekke medlem av styret for Bergens Turistforening, han arbeidet for turistutstillingen i Bergen i 1910 og i flere utstillinger i utlandet. Direktør Rosasco var i mange år president i Alliance Française i Bergen. I 1927 ble han valgt til president for reisebyråenes verdensforbund, og på Barcelona-konferansen året etter ble han utnevnt til ærespresident. Direktør Rosasco var i det hele en reiselivsmann av de største internasjonale dimensjoner.»

BOKANMELDELSE

John Hersey: «Hiroshima». Oversatt av
Leo Ström. — (Aschehoug & Co.)

John Hersey regnes for å være en av de mest lovende blant Amerikas unge forfattere. Han er født og oppvokst i Kina, men har studert ved amerikanske universiteter og kom forholdsvis tidlig i kontakt med litteraturens menn, — en overgang var han Sinclair Lewis' privatsekretær. Det ble dog journalistikken som tiltrakk ham mest, og han vendte tilbake til Østen, hvor han hadde utmerkede forbindelser. Han ble spesialist i å intervju kjente personligheter, men da krigen brøt ut meldte han seg som krigskorrespondent og fulgte med troppene på de mest utsatte steder — således i Afrika og under invasjonen i Italia.

«Hiroshima» er en blanding av journalistikk og litteratur — forresten en haltende sammenlikning, da god journalistikk alltid er god litteratur, mens det motsatte ikke er så brennsikkert. Hersey har hatt den utmerkede, men noe makabre idé å reise til byen som ble atombombens første offer, og der utsøke seg seks av de overlevende, hvis følelser og handlinger under og etter det øyeblikk da verden gikk under for dem, han gjør rede for, — dels gjennom deres egne beretninger, dels i fortelleform. Blant disse er jesuiterpateren Wilhelm Kleinsorge, lederen for en misjonsstasjon på stedet. Det er nesten ikke til å fatte at mennesker har kunnet komme igjennom alle disse redsler uten å miste forstanden, — det forferdeligste er nesten tiden som kom da atombombens radio-aktive følger tok til å vise seg og rev med seg så mange av de få som tilsynelatende var sloppet noenlunde uskadt fra selve bombingene.

Boken er holdt i et nøkternt og rolig språk — derfor griper den så sterkt. Den er et innlegg for *nodvendigheten* av fred på jorden som en ikke kan være overhørig om en ennå har sin menneskelighet i behold. En kommer i det hele tatt ikke så lett utenom «Hiroshima», — en får bare håpe at en slipper å oppleve det en her leser om!

E. D.-V.

Her hjemme - -

Fredrikstad. Søndag 26. januar på St. Eysteinsdagen avholdt Olavsforeningen sin årlige generalforsamling. Frammøtet var ikke særlig godt, noe som var kjedelig idet en rekke interessante poster var satt på dagsordenen og hadde krav på almen tilslutning. I påvente av eventuelle etternølere gikk det et godt og vel akademisk kvarter før formannen, herr. Oscar-Borg Müller erklærte møtet satt ifølge foreningens statutter, og Olavshymnen ble dernest sunget unisont. — Selve generalforsamlingen ble hurtig og greit avviklet. Arsberetning og regnskap ble lest og godtatt uten bemerkninger, og det framgikk at foreningen hadde arbeidet relativt godt i det forløpne år. Ved valget var det ikke satt opp forslag til nye styremedlemmer, og resultatet var da også gjenvalg av det gamle styret. Formann, Oscar-Borg Müller, viseformann, fru konsul Berrum, kasserer, fru Anna

Halvorsen og sekretær Ragnar Plünnecke. Dessuten ble varamenn til styret og medlemmer av arrangement og kjøkkenkomité enstemmig gjenvalgt.

Oscar Borg Müller takket for tilliten som var vist ved å velge ham for et nytt semester og uttrykte ønsket om et fortsatt godt samarbeid. En rekke endringsforslag til nye lover for St. Olavs forbund ble opplest, men da det viste seg vanskelig at foreningens medlemmer kunne ta stilling til de enkelte detaljer, ble det valgt en lovkomité etter forslag av soknepresten.

Etter avviklingen av dagsordenen gikk en over til selskapeleg samvær, hvor vi hygget oss om best. Herr konsul Berum káserte senere på kvelden over erkebisp Eystein og hans iherdige arbeid for oppførelsen av Nidarosdomen; et meget interessant káseri som fikk sin velfortjente applaus. Samværet sluttet, tradisjonen tro med loddtrekning.

R. P.

Oslo. «Teatergruppen» holdt sin ordinære generalforsamling 12. febr. Årsberetning og regnskap ble opplest og godkjent, hvoretter formannen hr. Knut Raude innbød til valg. En så snart at nyvalg ikke kunne skje på det arbeidsgrunnlag som forelå, og det ble derfor enstemmig vedtatt å overdra administrasjonen av gruppen til den geistlige rådgiver, pastor Hansteen Knudsen, inntil videre. Gruppen skal fortsette under det nye navn «St. Genesius-gruppen» som skal samles igjen til St. Genesius' fest, 25. august. I mellomtiden vil all scenisk aktivitet forberedes underhånden med referanse til den geistlige rådgiver som vil utpeke tre rådgivere.

Den godt besøkte generalforsamling, som var preget av positiv vilje til å onpnå kun det beste, ble etterfulgt av selskapeleg samvær, der en velfortjent takk ble rettet til det avgátte styre og dets formann og instruktøren, hr. Raude.

Den hl. Genesius ble martret som kristen skuespiller under keiser Diokletians kristenforfølgelser. Han er siden blitt æret som skuespillernes vernehelgen.

Ref.

Oslo. Etter andakten 16. februar var det årsmøte i St. Halvardslaget. Til årsmøter pleier jo frammøtet være temmelig dårlig, det var derfor overraskende at det var frammødt nokså mange.

Først på dagsordenen sto opplesning av årsberetning og regnskap. Begge ble godtatt uten kommentarer. Deretter var det valg på nytt styre. Den forrige viseformann hr. Aage Fabian, som siden landsmøtet (hvor vår formann hr. Fiala ble valgt til formann for centralstyret) har fungert som formann ble nå valgt til formann med 21 stemmer av 23 stemmeberettigede. Der skulle nå velges viseformann og 3 styremedlemmer. Valgt ble: hr. Knut Raude, frk. Gerd Orfjell, fru Gudrun Sørum og fru Margit Martinsen med fru Borghild Becsån og hr. Aug. Plessl som suppleanter. Lagets utsending til sentralstyrets møter ble hr. Fabian med hr. Raude som varamann. Til hovedstevnet skal hr. Plessl, hr. Raude og frk. Seglem (varamann) avgi møte. Årsmøtet sluttet kl. 21.30. Så hadde vi en liten festelavnsfest. Denne ble i korteste laget men var like koselig for det.

Sekretæren.

Stabekk. Torsdag 20. februar holdt St. Olavslaget, Stabekk, generalforsamling i prestegården. Først ble årsberetning lest opp. Den viste at laget hadde hatt et godt arbeidsår, og at den økonomiske stilling, trass i store utgifter, er oppmuntrende. Valgene resulterte i at det gamle styret ble gjenvalgt med unntak av sekretæren som dessverre ikke hadde høve til å fortsette. Styret består nå av: Hr. Weber — formann, fru Weber — kasserer, hr. Boetje — revisor og I. Berrum — sekretær. Derneft ble lagets formann og sekretæren valgt som representanter til sentralstyremøtene 8. og 9. mars.

De nye lovframleggene som St. Olavsforbundets arbeidsutvalg har utarbeidet, ble så gjennomgått.

Pater Rommelse káserte og viste fram lysbilder om «Moses og det israelitiske folk».

Møtet ble avsluttet etter selskapeleg samvær.

I. B.

Oslo. Mariakongregasjonen hadde ved sitt selskapelege møte i februar sikret seg pastor dr. Hansteen Knudsen som kásor, og det var både humørfyllt, interessant og spennende det som ble rullet opp for oss fra forskjellige perioder av hans opphold i Italia. Man var fristet til å tro, at beretningen om «Klokkeringing» på Castelgondolfo var en smule overdrevent, men han forsikret at det var helt nøkternt. Det var for oss bare den feil, at det varte for kort, vi hadde gjerne hørt mer. Det er et ord som heter, at alt skal slutte mens leken er god, og appetitten frisk. Det var her et ord på rette plass, så da prefekten takket, og ønsket velkommen igjen, ble hun ivrig sekundert av forsamlingen. Ved bordet ble det innledet en meningsutveksling om kvinnens, særlig den giftes, stilling i samfunnet, om hennes arbeid og innsats i hjemmet og ute. Emnet fanget interessen, og man kan gå ut fra at det blir ikke bare med denne ene diskusjon. Samværet var hyggelig og kameratslig, det var både humor og alvor, og man gleder seg til neste møte.

Vikar.

— — og decute

I FØLGE ANNUARIO PONTIFICIO finnes det nå 354 residerende erkebiskoper, 1045 residerende biskoper og 138 apostoliske prefekter. I fjor var de tilsvarende tall henholdsvis 333, 964 og 133.

UNA-SANCTA-BEVEGELSEN, den katolske bevegelse til fremme av forståelsen mellom kirkesamfunnene, har nå gjenopptatt sitt virke i Tyskland etter at den under hele nazitiden måtte forholde seg nokså passiv da den ble forfulgt av Gestapo. Biskopmøtet i Fulda har nå brakt bevegelsen inn i fastere form ved å opprette en «Sentral for forståelsesarbeidet», som er satt under ledelse av erkebiskopen av Paderborn. En av de mest framtrepende menn innenfor bevegelsen er den kjente historiker Lortz som bl. a. har skrevet verket «Die Reformation in Deutschland».

BENEDIKTINERKLOSTRET EMAUS I PRAHA er nå under gjenoppbygging etter at det ble delvis ødelagt under krigen. Det skal bli et midtpunkt for gjenforeningsarbeidet med den ortodokse kirke og messen feires derfor også etter slavisk ritus.

NORDENS FØRSTE KARMELEKLOSTER ETTER REFORMASJONEN er opprettet på Island. Det ble grunnlagt like før krigen av hollandske karmelittinner, som flyktet da øya ble beslaglagt av amerikanerne, men som nå er vendt tilbake sammen med flere søstre, har fått orden i klosterbygget som har vært rekvirert av militære, og nå også har fått en prest opp. Klostersamfunnets formål er å be for de nordiske land: Island, Færøyene, Norge, Sverige, Danmark og Finland — ved siden derav opprettholder søstrene livet ved håndgjerning og salg av hagens produkter — den er anlagt etter hollandsk mønster av en ekspert på området som tok den lange veien opp til Island for å hjelpe søstrene med dette.

ET KATOLSK FILMSELSKAP ER DANNET I ROM og står under beskyttelse av den Hl. far. Det har fått navnet «Universalia» og som første innspilling er planlagt en film om Ignatius Loyola og derneft en fargefilm om Amerikas oppdager Kolumbus. Spilleplanen omfatter også dokumentarfilm og kortfilm om Vatikanet og den katolske Kirkes liv og lære.

KIRKEKLOKKENE I ITALIA som ble beslaglagt i den hensikt at de skulle inngå i rustningsindustrien, vil nå bli erstattet av staten. Det er blitt overdradd den pavelige kommisjon for kirkekunst å overvåke stopningen av de nye klokker så disse vil kunne holde mål i klangskjønnhet med de gamle.

DET HERSKER PRESTEMANGEL I ØSTERRIKE og det settes nå alt inn på å skaffe landet tilstrekkelig hjelp til de nye prester har fullendt sin av krigen avbrutte utdannelse.

til buljong
supper, sauser
og stuinger.

NOREX SUPPE
KRAFT

Buljongpulver og ekte kjøttekstrakt

Norges Brannkasse
Grunnlagt 1794

Skadeforsikring

Brann - Innbrudd
Glass - Vannledning
Huseieransvar - Hus-
leieavbrudd etter brann

∞

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

St. Olavs Forlag

Akersveien 5 I

Pater Boers: «Katolsk praksis». Kr. 7,00.

Fåes også hos Cammermeyer og Concentra, Akersgt. 61.

Pater Lutz: «Kjenn din religion» Kr. 6,00.

Tidligere utkommet:

Pastor Sund: «Nærmere Gud». Kr. 1,50.

Pater Leo van Eekeren: «Det kristelige ekteskap og cølibat.» Kr. 1,00.

«Bønnebok for katolske kristne.» Kr. 7,50.

Pater Thorn: «Kristen enhet.» Kr. 1,00.

Pater Dr. J. van der Burg: «Det katolske trosprinsipp sammenliknet med det protestantiske.» Kr. 3,00.

«Det bibelske Skriftemål.»

Kr. 1,00.

Dessuten flere opplysende brosjyrer, samt katolske skolebøker.

Stadig mer etterspurt er

Pater Boers' bok:

KATOLSK PRAKSIS

Kr. 7,00

Ny bok!

Pavedømmet

av Pastor J. v. d. Burg

Kr. 5,60

*Stemmebruk,
Oplesning*

Behandling av talefell

ADELAIDE JØRGENSEN

Telf. 46 23 73. — Jac. Aallsgt. 16 III

T. S. Jacobsen
Begravelsesbyrå

Ullevålsvn. 1

Telf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

20 forskjellige vakre

prospektkort fra «Liturgisk Utstilling i Oslo 1946»,
fåes kjøpt i St. Olavs eksp., Akersvn. 5 I, Oslo.
Pr. stk. 40 ore.

Katolske bøker.

Pascal: Tanker — oversatt av Pater Lutz. Ib. kr. 21.80.

Danske bøker — Chesterton: Mørk Middelalder. Kr. 10.39.

Karl Adam: Katolicismens inderste Væsen. 10.39.

Hünemann: De bannlystes Præst. 8.15.

M. Lekeux: Maggy. 6.98.

Martindale, S. J.: Pier Giorgio Frassatti. 8.15.

Katharina Emmerichs Visioner. 7.88.

Biskop Suhr: Moderkirken. 0.98.

Fonseca: Maria-Apenbaringen i Fatima. 4.65.

Pavestolen og Arbeidsspørsmålet. 3.38.

Guardini: Vor Herre og Frelsers Korsvej. Ib. 1.92.

Da de var unge — Træk fra Helgeners Barndom. Ib. 2.56.

Alterlys kan nå levers med 25% Bievoks.
«CONCENTRA», Akersgaten 61.

N.B. Danske bøker has stadig på lager.

Erindringsliste:

Oslo katolske menighetpleies kontor.

Åpent fra kl. 11—13 torsdag,
fredag og lørdag.

St. Elisabethkongregasjonen av St. Olav, Oslo

Møte i St. Josephs kapell tirsdag
25. mars kl. 19.30. Deretter sel-
skapelig samvær i klubblokalet. Kå-
seri av fru Nylund. «Kinas ukronede
dronning, Madame Chiang Kai-
Shek.

Mariakongregasjonen Oslo

Felleskommunion i St. Josephs
kapell søndag 9. mars.

Selskapelig møte 16. mars etter
andakten, med kåseri av pater Le-
Breton.

Hushjelp

Pålitelig ung pike (helst øvet)
eller lærvillig får god huspost i
familie hvor fruene er katolsk. Bill.
mrk. «Barnekjær» i eksp.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

REDAKTØR:

E. DITHMER-VANBERG

REDAKSJON OG EKSPEDISJON:

Akersvegen 5 I. Telefon 42 37 43.

ST. OLAVS EKSP. OG FORLAG:

Kl. 10—15, unntatt onsdag.

Utbetalinger kun tirsd. kl. 13—14.

ABONNEMENTSPRIS: kr. 2,50 pr.

kvartal, for utlandet + avisporto.

ABONNEMENT tegnes i ekspedi-
sjonen og på ethvert postkontor.

ANNONSER må være innsendt in-
nen søndag aften.

MANUSKRIPTER må være inn-
sendt innen fredag aften.

Fasteprekener over Jesu lidelse

i St. Olavs Kirke i aftenandakten kl. 7

(St. Josefs Institutt)

av franciskanerpater Hanssen.

Søndag 9. mars: For Pilatus.

Sannferdighet.

Søndag 16. mars: Atter for Pilatus.

Kampen mot seg selv.

Søndag 23. mars: Han dømte Ham til døden.

Syndens slaktoffer.

Søndag 30. mars: «Det er fullbrakt.»

Han seiret ved sitt kors.

St. Dominikus Kirke, Neberggt. 15

Fasteprekener av pater A. J. Lutz hver mandag kl. 20.

Samfunnets åndelige struktur.

10. mars: Kommunisme og kristendom.

17. mars: «Mann og kvinne skapte Han dem.»

24. mars: Er religion en privatsak?

Conférences françaises par le Père Le Breton chaque mardi de
carême à 20 heures. — 11 mars: L'Eglise de Dieu. — 18 mars:
Vie réparatrice et communion des Saints. — 25 mars: Le sacri-
fice éternel du Christ dans son Eglise.

Fasteprekener i St. Halvard Kirke

ved pater Joh. Rommelse S. M.

Hver søndag under høymessen kl. 10.30.

9. mars: «Jeg vil ikke synderens død, men at han omvende
seg og leve.» Ez. 33, 11.

16. mars: «Jeg er kommet for at de skal ha liv.» Joh. 10, 10.

23. mars: «Ved hans sår er de blitt lægt.» 1. Petr. 2, 24.

30. mars: «Måtte ikke Kristus lide dette.» Luk. 24, 26.

Langfredag, 4. april: «Se Guds lam som tar bort verdens
synd.» Joh. 1, 29.

St. Sunniva skole

Elevene oppfører:

«Den Hellige Agnes».

Religiøst spill i 2 akter.

Lørdag 15. og torsdag 20. mars.

Voksne kr. 2.00.

Barn kr. 1.00.